

SYLABUS
dotyczy cyklu kształcenia 2024/25-2026/27
(skrajne daty)
 Rok akademicki 2025/26, 2026/27

1. Podstawowe informacje o przedmiocie

Nazwa przedmiotu	Teoria sztuki
Kod przedmiotu*	6
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Instytut Sztuk Pięknych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Sztuk Pięknych
Kierunek studiów	Sztuki Wizualne
Poziom studiów	Studia pierwszego stopnia
Profil	Ogólnoakademicki
Forma studiów	Studia stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	2 rok: 3 i 4 semestr; 3 rok: 5 semestr
Rodzaj przedmiotu	Podstawowy
Język wykładowy	Polski
Koordinator	dr Anna Steliga
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	sem. 3: dr Anna Steliga sem. 4: dr Anna Steliga sem. 5: dr Anna Steliga

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
3	15								1
4	15								1
5	15								2
suma	45								4

* - godziny realizowane w ramach rozszerzenia przedmiotu

1.2. Sposób realizacji zajęć

✓ zajęcia w formie tradycyjnej

zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

Zaliczenie z oceną w sem: 3,4,5

egzamin w sem.: 5

2. Wymagania wstępne

Podstawowa wiedza z zakresu sztuk plastycznych na poziomie edukacji podstawowej i średniej, a także z historii sztuki z dotychczasowego okresu studiowania.

3. cele, efekty uczenia się, treści Programowe i stosowane metody Dydaktyczne

3.1 Cele przedmiotu

C1	Teoria sztuki ma na celu nauczanie, jak postępować, by spopularyzować, rozpowszechnić dzieła sztuki, w tym także dzieła własne studentów, jak wykształcić u siebie i innych postawę estetyczną czyli rozwinąć wszystkie jej sfery: poznawczą, emocjonalną, działania.
C2	Ogólna wiedza o sztuce ma ułatwić studentom świadome korzystanie z dorobku kultury ogólnoludzkiej i narodowej oraz samokontrolę własnych poczynań mających charakter twórczości plastycznej.
C3	Orientacja (z rzeczywistym odczuciem) w wielorakich funkcjach sztuki jako źródła przeżyć estetycznych, religijnych, intelektualnych, jako czynników stabilizujących duchową równowagę i integrujących ludzkie zbiorowości we współdziałaniu (wystawy)
C4	Trwały nawyk kontaktu ze sztuką przez muzea, galerie, koncerty oraz własne albumy, katalogi itp., a także tzw. patriotyzm lokalny: szacunek dla artystycznych tradycji i współczesności własnego środowiska- znajomość tu powstałych i powstających dzieł.
C5	Wykształcenie zdolności pełnej percepcji wizualnej – zdolności skupienia uwagi na strukturach świadomie zorganizowanych (dziełach człowieka) i niezorganizowanych (tworach natury) dla pełnego, wyposażonego w refleksję i zdolność oceny przeżywania świata.
C6	Rozpoznawanie wielkich dzieł sztuki europejskiej i polskiej z umiejętnością określenia epoki, w której powstały. W przypadku sztuki współczesnej: podstawowe umiejętności subiektywnego wartościowania jej dzieł.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych
EK_01	Nazywa i definiuje podstawowe założenia teorii sztuki, rozpoznaje i charakteryzuje tę dyscyplinę wiedzy. Wymienia i identyfikuje przemiany w teorii sztuki.	K_Wo2
EK_02	Student ma zdolność elastycznego myślenia, posiada umiejętność krytycznego wyrażania opinii, a także podjęcia refleksji na tematy artystyczne.	K_Wo3
EK_03	Zna sposoby oddziaływania dzieł plastycznych na odbiorcę .	K_Wo6

	Definiuje metody uczenia się. Potrafi zorganizować pracę twórczą. Jest świadomy jakie korzyści przynosi praca twórcza dla jednostki i grupy	
EK_04	Opisuje historię i rozwój teorii sztuki, zna autorów oraz publikacje najważniejszych myśli teoretycznych o sztuce Opisuje najnowszą historię teorii sztuki, zna i rozumie język nowych mediów.	K_Wo8
EK_05	Przygotowuje wystąpienia z wykorzystaniem technik multimedialnych, podczas których przedstawia aspekty historii sztuki. Formuluje i wyraża własne poglądy i idee w pracach pisemnych i wypowiedziach ustnych.	K_Uo7
EK_06	Samodoskonali własne zachowania. Rozwiązuje problemy w sytuacjach stresowych.	K_Ko3

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Istota i przedmiot badań teorii sztuki. Wychowanie estetyczne/ wychowanie do sztuki/wychowanie przez sztukę. Literatura przedmiotu. Prezentacja wyników badań dotyczących rozwoju kreatywności, zdolności specjalnych i zdolności artystycznych. Funkcje sztuki w rozumieniu klasycznym i nowoczesnym. Rozwijanie kreatywności jako cechy – rozważania wstępne.
Teoria sztuki – rys historyczny. Polscy prekursorzy wychowania estetycznego; m.in. Janina Mortkowiczowa, Stefan Szuman, Stanisław Ossowski, Bogdan Suchodolski czy Irena Wojnar.
Wrażenia i spostrzeżenia. Rodzaje percepcji. Oko i widzenie – procesy psychofizjologiczne i ich rozwój (co to jest światło, dlaczego widzimy, budowa oka, co to jest barwa).
Podstawowe kategorie wartości dzieł sztuki; Wartości literackie (tematyka dzieła). Wartości artystyczne. Wartości estetyczne. Wartości formalne. Analiza dzieła plastycznego na podstawie zdobytej wiedzy.
„Jego wysokość plakat” – krótka historia plakatu światowego i polskiego ze szczególnym zwróceniem uwagi na Polską Szkołę Plakatu.
Sztuka a reklama komercyjna. Sztuka a reklama społeczna. Fenomen Benettona. Fotokompozytor Horovitz. Środki wyrazu w reklamie.
Dziecko XIX wieku - komiks - dzieło pogranicza literatury, plastyki, filmu. Zapoznanie z historią komiksu światowego i polskiego. Założenia komiksu. Środki wyrazu w komiksie. Postać bohatera w narracji komiksowej. Kadr i kompozycja w komiksie. Słowo, narracja i emocje niewerbalne w komiksie. Przegląd propozycji komiksowych światowych i polskich.
Polska sztuka ludowa. Historia i motywy w rzeźbie ludowej. Inne aspekty (m.in. garncarstwo, plecionkarstwo, ludowe pisanie ikon). Przedstawiciele sztuki ludowej/naiwnej (np. Teofil Ociepka, Nikifor, Franciszek Frączek)
Ilustracja w książce dla dzieci w okresie powojennym i współcześnie w Polsce. Funkcje ilustracji dziecięcej. Wybitni ilustratorzy. Współcześni ilustratorzy. Przegląd topowych wydawnictw dla dzieci.
Rodzaje animacji. 12 złotych zasad animacji. Historia polskiej animacji (m.in. W. Starewicz, J. Lenica,

W. Borowczyk). Polscy animatorzy-eksperymentatorzy (J.J. Antonisz, P. Dumała, Z. Rybczyński, T. Bagiński). Studia rysunkowe w Polsce. Bohaterowie polskich animacji i sukces Studia SE- MA-FOR. Projekt: Łódź Bajkowa. Muzeum Dobranocek w Rzeszowie. Pokaz animacji.
Sztuka nowych mediów (projekty immersyjne, sztuka transgeniczna, sztuka robotyczna, sztuka bioart/genetyczna, sztuka telematyczna – analiza nowych zjawisk w sztuce XXI wieku. Przedstawiciele i ich dzieła.
Sztuka video-art. Główni przedstawiciele światowi i polscy i ich dzieła (Nam June Paik, Bruce Nauman, Marina Abramovic i Ulay, Martha Rosler, Vito Acconci, Dan Graham, Bill Viola, W. Bruszewski, J. Robakowski, A. Mikołajczyk, R. Waśko itp.). Omówienie zjawiska. Prezentacja działań video-artu na dvd z omówieniem.
Sztuka kobiet, sztuka feministyczna, sztuka waginalna. Krótka historia feminizmu. Definicja, założenia, przedstawicielki i ich prace artystyczne; Annie Sprinkle, Shigeko Kubota, Niki de Saint Phalle, Judy Chicago, Carol Schneemann, Alicja Żebrowska, Natalia Lach-Lachowicz, Ewa Partum, Krystyna Piotrowska, Katarzyna Kozyra, Mary Duffy, Orlan, Gina Pane czy Zofia Kulik.

B. Problematyka ćwiczeń, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Nie dotyczy

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład problemowy z prezentacją multimedialną i elementami dyskusji.

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów kształcenia (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Formy zajęć dydaktycznych (w, ćw.,)
EK_01	Dyskusja, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć, egzamin ustny	w
EK_02	Dyskusja, referat, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć, egzamin ustny	w
EK_03	Sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć, egzamin ustny	w
EK_04	Projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć, egzamin ustny	w
EK_05	Projekt sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć, egzamin ustny	w
EK_06	obserwacja w trakcie zajęć, egzamin ustny	w

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Obecność na zajęciach i aktywny w nich udział, przygotowanie dwóch prac pisemnych, zaliczenie z oceną na podstawie prac zaleconych do wykonania.

Ocena bdb: pełne przyswojenie wiadomości objętych programem, uzupełniane informacjami z innych źródeł (np. z branżowych pism o sztuce czy z literatury uzupełniającej); czynny udział w zajęciach, dociekliwość podczas wspólnej interpretacji prezentowanych obiektów pod kątem ich form, znaczeń i emocjonalnego oddziaływania; kompletne wykonanie ćwiczeń obligatoryjnych; ogólne, zauważalne

zainteresowanie sztuką (np. student np. prenumeruje pisma o sztuce, kolekcjonuje książki o sztuce, uczęszcza na wernisaże):

Ocena + db: pełne przyswojenie wiadomości objętych programem, uzupełnianych samodzielnie dobranymi lub wskazanymi przez nauczyciela lekturami na temat stanowiący przedmiot nauczania; aktywny udział w zajęciach i dyskusjach związanych z prezentowanymi obiektami pod kątem ich form, znaczeń i emocjonalnego oddziaływania; staranne wykonanie ćwiczeń obligatoryjnych i zaangażowanie w wykonanie zaleconych prac.

Ocena db: pełne przyswojenie wiadomości objętych programem: skupiony udział w zajęciach, gotowość i zdolność zabierania głosu w dyskusjach o prezentowanych obiektach, ewentualnie po zachęcie ze strony nauczyciela, staranne wykonywanie ćwiczeń obligatoryjnych i zaangażowanie w wykonanie zalecanych prac.

Ocena + dst: średnie opanowanie materiału objętego programem (luki w wiadomościach o charakterze szczegółowym). Gotowość zabierania głosu w dyskusjach o prezentowanych obiektach, przede wszystkim w odniesieniu do ich formy, po zachęcie ze strony nauczyciela; poprawne wykonywanie ćwiczeń obligatoryjnych.

Ocena dst: luki w wiadomościach objętych programem, z szansą ich wypełniania (ewentualnie przy pomocy nauczyciela). Bierność podczas dyskusji o prezentowanych obiektach. Zgodne z podstawowym tematem, ale niestaranne wykonywanie ćwiczeń obligatoryjnych.

Ocena ndst.: spore luki w wiadomościach objętych programem, trudne do uzupełnienia (notoryczne nieprzygotowywanie się do zajęć). Bierność w zajęciach. Brak zainteresowania przedmiotem. Niewłaściwe wykonywanie ćwiczeń obligatoryjnych.

Warunki egzaminu: egzamin ustny (oceny jak wyżej).

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	45
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	5
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	50
SUMA GODZIN	100
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	4

** Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.*

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	Nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	Nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

Mączyńska-Prydaszek A., Jaskólska-Klaus M., 1979, *Psychofizjologia widzenia. Barwa*, Zeszyty Naukowe nr 4, s. 5

Oramus R., 2003, *Oko i mózg*, w: „Konspekt”, AP, Kraków, nr 16/17, s. 144 - 147

Popek S., 2012, *Barwy i psychika. Percepcja, ekspresja, projekcja*, UMCS, Lublin

Jones A.F., 1999, *Wstęp do historii sztuki*, Zys i S-ka Wydawnictwo

Popek S., 2012, *Barwy i psychika: percepcja, ekspresja, projekcja*, UMCS, Lublin

Popek S., 1978, *Analiza psychologiczna twórczości dzieci i młodzieży*, WSiP, Warszawa

Kluszczyński R.W., *Sztuka nowych mediów i jej konteksty kulturowe*, „zeszyty artystyczne”, ASP Poznań nr 17, s. 3, 2008

Manovich L., *Język nowych mediów*, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa, 2006

Schubert Z., 2008, *Mistrzowie plakatu i ich uczniowie*, Warszawa

Steliga A., *Erotomania reklamowa czyli nadużycie ciała w reklamach – zarys zjawiska w: Rodzina wobec zagrożeń XXI wieku* (red.) M. Bąk-Sosnowska, M. Kosińska, L. Niebrój, Seria Wydawnicza Eukrasia vol. 20, Wydawnictwo Media Silesia, Katowice 2014

Steliga A., *Inwazja nowych mediów w sztuce i w życiu. Analiza zjawiska w: Bezpieczeństwo współczesnego świata. Historia i bezpieczeństwo publiczne* (red.) H. Lisiak, W. Stach, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Handlu i Usług, Poznań 2012

Steliga A., *Wszystko co (...) odróżnia mnie od ścierki do podłogi (...) – „ideologia kobiecej niższości” z perspektywy sztuki feministycznej w: Naprawdę jaka jesteś, nie wie nikt – obraz kobiety w języku i literaturze* (red.) J. Smół, Wyd. Instytut Naukowo-Wydawniczy MAIVSCVLA, Poznań 2011

Toeplitz K.T., 1985, *Sztuka komiksu: próba definicji nowego gatunku artystycznego*, Warszawa

Lewis H., Nelson C., 2000, *Podręcznik reklamy*, Warszawa

Literatura uzupełniająca:

Bagnall B., 1995, *Jak rysować i malować*, Penta, Warszawa

Parramon J. M., 1995, *Jak malować farbami olejnymi*, Galaktyka, Łódź

Wilkożewska K., *Piękno w sieci – estetyka a nowe media*, Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych UNIVERSITAS, Kraków, 1999

Wojtowicz E., *Od info-estetyki do teorii software’u*, „zeszyty artystyczne”, ASP Poznań nr 17, s. 52, 2008

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej